

Юрій ПІГАРЄВ

кандидат фізико-математичних наук, доцент,

завідувач кафедри інформаційних

технологій та систем управління

ОРІДУ НАДУ при Президентові України

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ФОРМІ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

*Політика відкритих даних – синонім
волі*

<http://1991.vc/project-examples/>

Закон України «Про доступ до публічної інформації» [4] надав публічній інформації статус доступності, передбачивши різні форми доступу, серед яких на практиці найчастіше застосовують доступ до публічної інформації за запитами.

Внесені зміни до зазначеного закону у квітні 2015 року пов'язані з проголошенням нового типу публічної інформації, а саме, публічної інформації у формі відкритих даних. Тепер документи, в яких містяться відкриті дані, обов'язково повинні бути електронними (е-документами), оприлюдненими та придатними для повторного використання [3] з можливістю: здійснення наукових досліджень, інновацій, бізнес-проектів, забезпечення підзвітності і суспільного контролю за органами влади тощо.

Можна виділити такі основні мотиви відкриття державних даних: посилення громадської участі та контролю, запобігання корупції, надання послуг та забезпечення інновацій, укріплення правопорядку та законності [1].

Концепція відкритих даних активно підтримується та розвивається міжнародними ініціативами та організаціями, зокрема в рамках Ініціативи Партнерство «Відкритий Уряд», до якої Україна приєдналась у 2011 році, визнавши та погодившись втілювати Декларацію Ініціативи. У ЄС діє Директива 2003/98/ЄС про повторне використання інформації публічного сектора зі змінами, внесеними Директивою 2013/37/EU від 26 червня 2013 року, яка, зокрема, запровадила обов'язок держав-членів надавати всі наявні документи для повторного використання, крім винятків, передбачених національним законодавством про доступ до інформації. Зміни 2013 року розширили дію Директиви на дані бібліотек, музеїв та архівів.

Відкриті дані повинні бути придатні до повторного використання без обмежень авторського права, патентів та інших механізмів контролю. Більшість країни світу використовує вільну ліцензію некомерційної організації Creative Commons (CC) [2], яка розробила вільні та відкриті публічні ліцензії, за допомогою яких автори та правовласники можуть поширювати свою інформаційну продукцію, а користувачі контенту легально їх використовувати. У таблиці наведені умови використання ліцензії CC.

Умови використання ліцензії Creative Commons (CC)

Символ умови	Назва умови	Коротка назва	Опис умови
	Attribution	BY	Користувач повинен вказати авторство твору
	Share-alike	SA	Похідні твори обов'язково повинні поширюватися на умовах цієї ж ліцензії
	Noncommercial	NC	Забороняється використання твору в цілях отримання прибутку
	No Derivative Works	ND	Забороняється створювати похідні твори на основі даного твору

Варіант ліцензії CC – BY – SA відповідає властивостям відкритих даних.

Відкриті стандартні ліцензії CC дозволяють повторне використання інформації державного сектора без необхідності розробляти та оновлювати на замовлення ліцензії на національному або суб-національному рівнях. Таку ліцензію використовують Австралія (портал відкритих урядових даних – <http://data.gov.au>), Бразилія (портал відкритих урядових даних – <http://dados.gov.br>), Велика Британія (портал відкритих урядових даних – <http://data.gov.uk>), Франція (урядовий портал – <http://www.gouvernement.fr>), Нідерланди (портал відкритих урядових даних – <http://www.rijksoverheid.nl>) тощо.

В Україні на цей час згідно з Положенням [3], на сторінці кожного набору даних повинна розміщуватися відповідна інформація.

Адже відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» публічна інформація у формі відкритих даних (відкриті дані) оприлюднюється для вільного та безоплатного доступу до неї. Відкриті дані дозволені для їх подальшого вільного використання та поширення.

Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, зокрема в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту відкриті дані з обов'язковим посиланням на джерело їх отримання.

Умовою будь-якого подальшого використання відкритих даних є обов'язкове посилання на джерело їх отримання (у тому числі гіперпосилання на веб-сторінку відкритих даних розпорядника інформації).

Відкриті дані таким чином виступають як фундамент відкритого публічного управління, сприяють прозорості роботи органів публічної влади, формується база для громадського контролю та створюються нові послуги для громадян і бізнесу.

Список використаних джерел

1. О проекте создания национальной системы поддержки и поощрения публикаций и использования открытых государственных данных : аналитическая записка. – Российский офис Консорциума W3C. – 9 с.

2. О лицензиях. – Режим доступу : <https://creativecommons.org/licenses/> – Назва з екрану.

3. Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835 – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-п> – Назва з екрану.

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>. – Назва з екрану.